

Online ISSN 2335-2388

RESPECTUS PHILOLOGICUS

2014 Nr. 26 (31)

RESPECTUS PHILOLOGICUS Nr. 26 (31)

MOKSLINIS TĖSTINIS LEIDINYS

Leidžia Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas ir Jano Kochanovskio universiteto Humanitarinis fakultetas Kielcuose du kartus per metus (balandžio 25 d. ir spalio 25 d.).

Mokslo kryptis: filologija (04H). Mokslo sritys: gramatika, semantika, semiotika, sintaksė (H 352), bendroji ir lyginamoji literatūra, literatūros kritika, literatūros teorija (H 390).

Pagrindinės kalbos: lietuvių, lenkų, anglų, rusų.

CZASOPISMO NAUKOWE

Wydawcy: Uniwersytet Wileński – Wydział Humanistyczny w Kownie oraz Uniwersytet Jana Kochanowskiego – Wydział Humanistyczny w Kielcach. Ukazuje się dwa razy w roku: 25 kwietnia i 25 października.

Kierunek naukowy: filologia (04H). Dyscypliny naukowe: gramatyka, semiotyka, semantyka, syntaktyka (H 352), literatura ogólna i porównawcza, krytyka literacka, teoria literatury (H 390).

Podstawowe języki: polski, litewski, angielski i rosyjski.

ONGOING ACADEMIC PUBLICATION

Published twice a year (April 25, October 25) by Vilnius University Kaunas Faculty of Humanities and The Jan Kochanowski University Faculty of Humanities in Kielce.

Scientific field: philology (04H). Research areas: grammar, semantics, semiotics, syntax (H 352), general and comparative literature, literary criticism, literary theory (H 390).

The journal accepts articles and correspondence written in English, Lithuanian, Polish and Russian.

DUOMENŲ BAZĖS / BAZY DANYCH / ABSTRACTING AND INDEXING

Elektronische Zeitschriftenbibliothek (2002) Arianta (2002)	Frei zugängliche E-Journals Universitätsbibliothek Regensburg
Balcan Rusistics (2004)	Naukowe i branżowe polskie czasopisma elektroniczne Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego
C.E.E.O.L. (2005)	Russian Language, Literature and Cultural Studies Central and Eastern European Online Library DFG Nationallizenzen
EBSCO (2006)	Humanities International Complete Humanities Source Current Abstracts Humanities International Index TOC Premier
MLA (2007)	Modern Language Association International Bibliography
Index Copernicus (2008)	Index Copernicus International Journal Master List
Lituanistika (2011)	The database of the humanities and social sciences in Lithuania
Linguistic Bibliography Online (2012)	Brill Leiden, Netherlands
Ulrichs (2013)	Ulrich's Periodicals

PATIKRA / WERYFIKACJA / VERIFICATION

Redakcijos adresas / Adres redakcji / Address of the editorial board

Žurnalas „Respectus Philologicus“

Respectus Philologicus

Vilniaus universitetas

Vilnius University

Kauno humanitarinis fakultetas

Kaunas Faculty of Humanities

Muitinės g. 8, LT-44280 Kaunas, Lietuva

Muitines 8, Kaunas 44280, Lithuania

Tel. +370 37 750 536

El. paštas / E-mail Respectus.Philologicus@khf.vu.lt

Interneto svetainė / Strona internetowa / Homepage www.rephi.khf.vu.lt

Moksliniai ir kalbos redaktoriai / Redakcja naukowa i językowa / Proof-readers

Gabija Bankauskaitė-Sereikienė (lietuvių kalba / język litewski / Lithuanian language)

Kazimierz Luciński, Beata Piasecka (lenkų kalba / język polski / Polish language)

Giedrė Drėgvaitė (anglų kalba / język angielski / English language)

Eleonora Lassan, Viktorija Makarova (rusų kalba / język rosyjski / Russian language)

Vertimas / Tłumaczenie / Translation

Beata Piasecka, Živilė Nemickienė

Pagrindinė redaktorė / Redaktor prowadzący / Publishing editor

Viktorija Makarova

Print ISSN 1392-8295, Online ISSN 2335-2388

© Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas, 2014

© Uniwersytet Jana Kochanowskiego – Wydział Humanistyczny w Kielcach, 2014

REDAKTORIŲ KOLEGIJA — KOLEGIUM REDAKCYJNE

- Eleonora Lissan** VU KHF profesorė, habil. dr. (04H), Lietuva, *vyriausioji redaktorė*
 Profesor Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny
 w Kownie, dr hab. (04H), Litwa, *redaktor naczelny*
- Kazimierz Luciński** Jano Kochanovskio universiteto Kielcuose profesorius, habil. dr.
 (04H), Lenkija, *vyriausiosios redaktorės pavaduotojas*
 Profesor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab.
 (04H), Polska, *zastępcza redaktora naczelnego*
- Irina Oukhvanova-Shmygova** Baltarusijos valstybinio universiteto profesorė, dr. (04H), Balta-
 rusija, *vyriausiosios redaktorės pavaduotoja*
 Profesor Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego, dr (04H),
 Białoruś, *zastępcza redaktora naczelnego*
- Gabija Bankauskaitė-
 Sereikienė** VU KHF profesorė, dr. (04H), Lietuva, *atsakingoji sekretorė*
 Profesor Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny
 w Kownie, dr (04H), Litwa, *sekretarz kolegium*
- Daiva Aliūkaitė** VU KHF docentė, dr. (04H), Lietuva
 Docent Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny w
 Kownie, dr (04H), Litwa
- Danutė Balšaitytė** VU Užsienio kalbų instituto profesorė, dr. (04H), Lietuva
 Profesor Uniwersytetu Wileńskiego – Instytut Języków Obcych,
 dr (04H), Litwa
- Wiesław Caban** Jano Kochanovskio universiteto Kielcuose profesorius, habil. dr.
 (05H), Lenkija
 Profesor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab.
 (05H), Polska
- Renato Corsetti** Romos universiteto „La Sapienza“ profesorius, habil. dr. (04H),
 Italija
 Profesor Uniwersytetu Rzymskiego „La Sapienza“, dr hab. (04H),
 Włochy
- Anatolij Chudinov** Uralo valstybinio pedagoginio universiteto profesorius, dr. (04H),
 Rusija
 Profesor Uralskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego,
 dr (04H), Rosja
- Hans-Jürgen Diller** Bochumo Ruhro universiteto profesorius, habil. dr. (04H),
 Vokietija
 Profesor Uniwersytetu Ruhry w Bochum, dr hab. (04H),
 Niemcy
- Alozas Gudavičius** Šiaulių universiteto profesorius, habil. dr. (04H), Lietuva
 Profesor Uniwersytetu w Šiauliai, dr hab. (04H), Litwa
- Laima Kalėdienė** Lietuvių kalbos instituto vyriausioji mokslo darbuotoja,

- profesorė, dr. (04H), Lietuva
Starszy pracownik naukowy, profesor w Instytucie Języka Litewskiego, dr (04H), Litwa
- Juris Kastinš** Latvijos universiteto profesorius, habil. dr. (04H), Latvija
Profesor Uniwersytetu Łotewskiego w Rydze, dr hab. (04H), Łotwa
- Asta Kazlauskienė** Vytauto Didžiojo universiteto profesorė, dr. (04H), Lietuva
Profesor Uniwersytetu Witolda Wielkiego, dr (04H), Litwa
- Jurij Kleiner** Sankt Peterburgo universiteto profesorius, habil. dr. (04H), Rusija
Profesor Uniwersytetu w Sankt Petersburgu, dr hab. (04H), Rosja
- Aleksandras Krasnovas** VU KHF profesorius, dr. (04H), Lietuva
Profesor Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny w Kownie, dr (04H), Litwa
- Jadvyga Krūminienė** VU KHF profesorė, dr. (04H), Lietuva
Profesor Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny w Kownie, dr (04H), Litwa
- Jurgita Mikėlionienė** Kauno technologijos universiteto docentė, dr. (04H), Lietuva
Docent Uniwersytetu Technologicznego w Kownie, dr (04H), Litwa
- Gerald E. Mikkelson** Kanzaso universiteto profesorius, dr. (04H), JAV
Profesor Uniwersytetu w Kansas, dr (04H), USA
- Olegas Poliakovas** VU KHF profesorius, habil. dr. (04H), Lietuva
Profesor Uniwersytetu Wileńskiego – Wydział Humanistyczny w Kownie, dr hab. (04H), Litwa
- Marek Ruskowski** Jano Kochanovskio universiteto Kielcuose profesorius, habil. dr. (04H), Lenkija
Profesor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab. (04H), Polska
- Yuri Stulov** Minsko valstybinio lingvistikos universiteto profesorius, dr. (04H), Europos „Amerikos studijų asociacijos“ Baltarusijos filialo prezidentas, Baltarusija
Profesor Państwowego Uniwersytetu Lingwistycznego w Mińsku, dr (04H), prezes białoruskiej filii Europejskiego Stowarzyszenia Studiów Amerykanistycznych, Białoruś
- Leona Toker** Jeruzalės hebrajų universiteto profesorė, habil. dr. (04H), Izraelis
Profesor Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie, dr hab. (04H), Izrael

EDITORIAL BOARD

Eleonora Lissan	Professor (04H), Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania, <i>editor-in-chief</i>
Kazimierz Luciński	Professor (04H), The Jan Kochanowski University in Kielce, Poland, <i>deputy editor-in-chief</i>
Irina Oukhvanova-Shmygova	Professor (04H), Belarusian State University, Belarus, <i>deputy editor-in-chief</i>
Gabija Bankauskaitė-Sereikienė	Professor (04H), Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania, <i>managing secretary</i>
Daiva Aliūkaitė	Associate Professor (04H), Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania
Danutė Balšaitytė	Professor (04H), Vilnius University (Institute of Foreign Languages), Lithuania
Wiesław Caban	Professor (05H), The Jan Kochanowski University in Kielce, Poland
Renato Corsetti	Professor (04H), Sapienza University of Rome, Italy
Anatolij Chudinov	Professor (04H), Ural State Pedagogical University, Russia
Hans-Jürgen Diller	Professor (04H), Ruhr University Bochum, Germany
Aloyzas Gudavičius	Professor (04H), Šiauliai University, Lithuania
Laima Kalėdienė	Professor (04H), Senior Researcher, Institute of the Lithuanian Language, Lithuania
Juris Kastinš	Professor (04H), University of Latvia, Latvia
Asta Kazlauskienė	Professor (04H), Vytautas Magnus University, Lithuania
Jurij Kleiner	Professor (04H), St. Petersburg State University, Russia
Aleksandras Krasnovas	Professor (04H), Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania
Jadvyga Krūminienė	Professor (04H), Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania
Jurgita Mikelionienė	Associate Professor (04H), Kaunas University of Technology, Lithuania
Gerald E. Mikkelson	Professor (04H), The University of Kansas, USA

Olegas Poliakovas	Professor (04H), Vilnius University (Kaunas Faculty of Humanities), Lithuania
Marek Ruzkowski	Professor (04H), The Jan Kochanowski University in Kielce, Poland
Yuri Stulov	Professor (04H), Minsk State Linguistic University, President of European Association for American Studies in Belarus, Belarus
Leona Toker	Professor (04H), The Hebrew University of Jerusalem, Israel

TURINYS / SPIS TREŚCI

I. DISKURSO IR NARATYVO TYRIMAI / BADANIA NAD DYSKURSEM I NARRACJĄ

Olga Senkāne (Latvija / Łotwa). Implied Author in Philosophical Novels.....	13
Ewa Piotrowska-Oberda (Lenkija / Polska). The Quest for Knowledge in the <i>King James Bible</i>	27
Jurgita Astrauskienė, Jadvyga Krūminienė (Lietuva / Litwa). John Webster's Drama <i>The Duchess Of Malfi</i> : The Contexts and Contests of Wit	44
Елена Бразговская (Rusija / Rosja). Человек в «точках интенсивности»: сад как пространство самоидентификации	57
Анна Дащенко (Ukraina / Ukraina). «Послесловие к запискам о надписях на бронзе и камнях» Ли Цинчжао	68
Anna Wzorek (Lenkija / Polska). Wojciech Żukrowski (jakiego nie pamiętamy) – dla małoletniego odbiorcy	87
Kristina Bačiulienė (Lietuva / Litwa). Meilės kalba Marcelijaus Martinaičio knygoje <i>Atmintys</i>	98
Ewa Anna Piasta (Lenkija / Polska). Funkcja milczenia w powieści <i>Chusta Weroniki</i> Gertrudy von le Fort.....	110
Agnieszka Łobodziec (Lenkija / Polska). Violent Black Man and the Myth of Black Macho in Eugene O'Neill's <i>The Dreamy Kid</i>	123
Svetozar Poštić (Lietuva / Litwa). To Act or not to Act: How Coleridge Changed the Way We See <i>Hamlet</i>	133

II. KALBA. VISUOMENĖ. KULTŪRA / JĘZYK. SPOŁECZEŃSTWO. KULTURA

Tatyana Skrebtsova (Rusija / Rosja). The Concepts “Centre” and “Periphery” in the History of Linguistics: From Field Theory to Modern Cognitivism	144
Лара Синельникова (Ukraina / Ukraina). Дискурсивное пространство лингвокультурного типажа «профессор».....	152
Dorota Polowniak-Wawrzonek (Lenkija / Polska). Metafora w ujęciu kognitywnym.....	166
Gabija Bankauskaitė-Sereikienė, Eglė Keturakienė (Lietuva / Litwa). Amžinas dabartiškumas <i>Naujosios Romuvos</i> (1931–1940) reklamos	177
Skirmantė Biržietienė, Eglė Gabrėnaitė (Lietuva / Litwa). Eristinis argumentavimas reklamoje	190
Elżbieta Michow (Lenkija / Polska). Polskie i bułgarskie frazeologizmy somatyczne motywowane przez nazwy części ciała służących do myślenia	203
Małgorzata Krzysztofik (Lenkija / Polska). Aksjologia czasu antropologicznego w XVII-wiecznych kalendarzach gdańskich Stefana Furmana.....	217

Greta Kaušikaitė, Tatyana Solomonik-Pankrašova (Lietuva / Litwa). Vernacular Translation as Enarratio Poetarum: Caedmon's "Hymn of Creation"	230
Ирина Роляк (Lenkija / Polska). Об особенностях терминологической группы слов со значением 'цена – стоимость' / 'cena – wartość' и проблеме их эквивалентности в переводе	239
Marek Przeniosło, Małgorzata Przeniosło (Lenkija / Polska). Wilno i Wileńszczyzna w okresie ewakuacji wojsk i władz rosyjskich w 1915 r.	248
Iłona Mickienė, Rita Baranauskienė (Lietuva / Litwa). Veliuonos apylinkių pravardžių struktūros ypatumai: antrinės pravardės	262
 III. SKAUDŪS KLAUSIMAI / DRAŽLIWE KWESTIE	
Алла Дюмидова, Виктория Макарова (Lietuva / Litwa). Движение «естественное родительство» – как (как бы) противостояние обществу потребления	270
 IV. MŪSŲ VERTIMAI / NASZE PRZEKŁADY	
John R. Taylor (Naujoji Zelandija / Nowa Zelandia). Kalba mąstyme. II dalis. Vertė / Tłum. Živilė Nemickienė	283
 V. MOKSLINIO GYVENIMO KRONIKA / KRONIKA ŻYCIA NAUKOWEGO	
Knygų recenzijos / Recenzje książek	
Йенс Херльт (Šveicarija / Szwajcaria). КОВТУН, Н. В. (ред.), 2014. <i>Кризис литературоцентризма. Утрата идентичности vs. новые возможности</i> . Москва: Флинта	295
Gabija Bankauskaitė-Sereikienė (Lietuva / Litwa). MAČIULIS-MAIRONIS, Jonas, 2014. <i>Pavasario balsai. 1920 metų leidimo maketo fotografinė kopija</i> . Rengėja ir įvadinio teksto autorė Virginija Babonaitė. Kaunas: Naujasis lankas	298
Michał Mazurkiewicz (Lenkija / Polska). BISKUPSKI, Mieczysław B. B., 2011. <i>Nieznana wojna Hollywood przeciwko Polsce 1939–1945</i> . Warszawa: Fijorr Publishing	302
Ewa Kula, Tomasz Maliszewski (Lenkija / Polska). LOBANOV, N. A., MAŹEIKIENĖ, N., SKVORTSOV, V. N. (Eds), 2013. <i>Continuous education as a prerequisite of the development of professional competences. Monography</i> , Saint-Petersburg	304
Anonsai / Zapowiedzi	308
 VI. REIKALAVIMAI STRAIPSNIAMIS / ZASADY OPRACOWYWANIA PUBLIKACJI	
VII. MŪSŲ AUTORIAI / NASI AUTORZY	
	323

CONTENTS

I. RESEARCH OF DISCOURSE AND NARRATIVE

Olga Senkāne (Latvia). Implied Author in Philosophical Novels	13
Ewa Piotrowska-Oberda (Poland). The Quest for Knowledge in the <i>King James Bible</i>	27
Jurgita Astrauskienė, Jadvyga Krūminienė (Lithuania). John Webster's Drama <i>The Duchess of Malfi</i> : The Contexts and Contests of Wit	44
Elena Brazgovskaya (Russia). Man in the "Points of Intensity": Garden as a Space of Self-Identification.	57
Ganna Dashchenko (Ukraine). "Postface to a Catalogue on Bronze and Stone Inscriptions" by Li Qingzhao	68
Anna Wzorek (Poland). Wojciech Żukrowski (who We do not Remember) – for the Young Reader	87
Kristina Bačiulienė (Lithuania). Language of Love in Marcelijus Martinaitis <i>Atmintys</i>	98
Ewa Anna Piasta (Poland). The Function of Silence in Gertrud von le Fort's Novel <i>The Veil of Veronica</i>	110
Agnieszka Łobodziec (Poland). Violent Black Man and the Myth of Black Macho in Eugene O'Neill's <i>The Dreamy Kid</i>	123
Svetozar Poštić (Lithuania). To Act or not to Act: How Coleridge Changed the Way We See <i>Hamlet</i>	133

II. LANGUAGE. SOCIETY. CULTURE

Tatyana Skrebtsova (Russia). The Concepts "Centre" and "Periphery" in the History of Linguistics: From Field Theory to Modern Cognitivism	144
Lara Sinelnikova (Ukraine). Discourse Space of the Linguocultural Character Type "Professor"	152
Dorota Połowniak-Wawrzonek (Poland). Metaphor in Cognitive Approach	166
Gabija Bankauskaitė-Sereikienė, Eglė Keturakienė (Lithuania). Eternal Contemporaneity in Advertisements of <i>Naujoji Romuva</i> (1931–1940).....	177
Skirmantė Biržietienė, Eglė Gabrėnaitė (Lithuania). Eristic Argumentation in Advertising....	190
Elżbieta Michow (Poland). Polish and Bulgarian Somatic Phrases Justified with the Names of the Parts of the Body Designed for Thinking	203
Malgorzata Krzysztofik (Poland). Axiology of Anthropological Time in Stefan Furman's Calendars of the 17 th Century Gdansk.	217
Greta Kaušikaitė, Tatyana Solomonik-Pankrašova (Lithuania). Vernacular Translation as Enarratio Poetarum: Cædmon's "Hymn of Creation"	230

Irina Rolak (Poland). On the Peculiarities of Terminological Word Group with Meaning “Value-Based Pricing” and the Problem of Their Equivalence in Translation.....	239
Marek Przeniosło, Małgorzata Przeniosło (Poland). Vilnius and the Vilnius Region in the Period of Evacuation of Russian Army and Authorities in 1915.....	248
Ilona Mickienė, Rita Baranauskienė (Lithuania). The Peculiarities of Nickname Structure in the Vicinity of Veliuona: Secondary Nicknames	262
 III. SENSITIVE ISSUES	
Ala Diomidova, Viktorija Makarova (Lithuania). Movement of “Natural Parenting” as (as if) a Confrontation with a Consumer Society	270
 IV. OUR TRANSLATIONS	
John R. Taylor (New Zealand). Kalba mūsų mintyse. II dalis / Language in the Mind. Part II. Translated by Živilė Nemickienė.....	283
 V. SCIENTIFIC LIFE CHRONICLE	
Book reviews	
Йенс Херльт (Switzerland). КОБТУН, Н. В. (ed.), 2014. <i>Кризис литературоцентризма. Утрата идентичности vs. новые возможности</i> . Москва: Флинта	295
Gabija Bankauskaitė-Sereikienė (Lithuania). MAČIULIS-MAIRONIS, Jonas, 2014. <i>Pavasario balsai. 1920 metų leidimo maketo fotografinė kopija</i> . Ed. Virginija Babonaitė. Kaunas: Naujasis lankas	298
Michał Mazurkiewicz (Poland). BISKUPSKI, Mieczysław B. B., 2011. <i>Nieznana wojna Hollywood przeciwko Polsce 1939–1945</i> . Warszawa: Fijorr Publishing	302
Ewa Kula, Tomasz Maliszewski (Poland). LOBANOV, N. A., MAŽEIKIENĖ, N., SKVORTSOV, V. N. (Eds), 2013. <i>Continuous education as a prerequisite of the development of professional competences. Monography</i> , Saint-Petersburg.....	304
 Announcements	308
 VI. REQUIREMENTS FOR PUBLICATION	310
 VII. OUR AUTHORS	323

***Continuous education as a prerequisite of the development of professional competences. Monography.* Eds. N. A. LOBANOV, N. MAŽEIKIENĖ, V. N. SKVORTSOV. Saint-Petersburg: Pushkin Leningrad State University, 2013. 280 pp. ISBN 978-5-8290-1275-5**

Ewa Kula, Tomasz Maliszewski (Lenkija / Polska)

ROSYJSKO-LITEWSKA MONOGRAFIA NT. ROZWOJU KOMPETENCJI ZAWODOWYCH JAKO PRZYKŁAD UDANEJ MIĘDZYNARODOWEJ WSPÓLPRACY ANDRAGOGICZNEJ

Edukacja dorosłych od wielu dziesięcioleci jest ważnym obszarem współpracy międzynarodowej. Ceniona bywa nie tylko przez samych teoretyków i praktyków związanych z naukami społecznymi i humanistycznymi czy polityków oświatowych, ale także przez poszczególne społeczeństwa, którym obserwowanie rozwiązań zastosowanych w innych krajach może dawać (i daje) cenne wskazówki dotyczące tego, w jaki sposób budować ofertę edukacyjną lub/i modernizować rodzime po- i pozaszkolne projekty edukacyjne adresowane do członków własnej wspólnoty (Maliszewski, Solarczyk-Szwec 2007: 9–11). Wystarczy przywołać takie uznane w świecie rozwiązania instytucjonalne, jak: uniwersytety powszechne, koła samokształceniowe, wyższe szkoły ludowe czy uniwersytety trzeciego wieku, aby dostrzec, że formy programowo-organizacyjne edukacji dorosłych, które sprawdzały się w jednym z krajów, niemal natychmiast „przejmowane” były – po pewnej adaptacji do warunków lokalnych – w innych państwach, potwierdzając swój ponadnarodowy uniwersalizm i skuteczność. Podobnie bywało z teoretycznymi kategoriami wyłanianymi na przestrzeni kolejnych lat do analizy zjawisk zachodzących w obrębie edukacji dorosłych, choć te – dodajmy – często (zbyt często? – *przyp. E.K i T.M.*) nosiły pewne piętno aktualnie obowiązującej politycznej „mody”. Takie kategorie, jak np.: alfabetyzacja, uczestnictwo w kulturze czy doskonalenie zawodowe na trwałe wpisały się w dzieje oświaty dorosłych drugiej połowy XX wieku w poszczególnych krajach. W ostatnim ćwierćwieczu, w dużej części właśnie pod wpływem interakcji nauki ze światem polityki, uzupełniono je zaś kolejnymi – takimi jak: edukacja obywatelska, wielokulturowość, społeczna inkluzja, kapitał społeczny, zrównoważony rozwój, uczenie się przez całe życie, edukacja dla rynku pracy itp. (Maliszewski 2002: 144–153; Kula, Pękowska 2012: 272–285).

Niezwykle ważną i nośną poznawczo dla analiz zjawisk edukacyjnych stała się współcześnie również kategoria kompetencji. Spowodowało to zauważalny w opracowaniach europejskich i północnoamerykańskich przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych rozwój namysłu teoretycznego w tym zakresie, a także pojawienie się szeregu raportów na temat praktyki oświatowej, analizujących rozwój kompetencji (zawodowych, społecznych, obywatelskich, kulturalnych, edukacyjnych, religijnych, etycznych, emocjonalnych, językowych itp.).

Wartym odnotowania przykładem opracowania dotyczącego kompetencji osób dorosłych stała się wydana we współpracy autorów rosyjskich i litewskich monografia pt.

„Kształcenie ustawiczne jako warunek rozwoju kompetencji zawodowych”, która ukała się w końcu 2013 roku. Powstała ona w kooperacji Leningradzkiego Państwowego Uniwersytetu im. A.S. Puszkina w Petersburgu oraz Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie. Przygotował ją 26-osobowy zespół autorów z obu krajów. Po stronie litewskiej przedsięwzięcie koordynowała prof. Natalija Mažeikienė (Prorektor ds. Rozwoju Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie) we współpracy z doc. Aušrą Rutkienė (Uniwersytet Witolda Wielkiego) i prof. Margaritą Teresevičienė (również Uniwersytet Witolda Wielkiego), po stronie rosyjskiej zaś – prof. Nikołaj A. Łobanow (Dyrektor Instytutu Naukowo-Badawczego Społeczno-Ekonomicznych i Pedagogicznych Problemów Kształcenia Ustawicznego) oraz prof. Wiaczesław N. Skworcow (Rektor Leningradzkiego Państwowego Uniwersytetu im. A.S. Puszkina w Petersburgu).

Całość została wydana w Wydawnictwie Naukowym Uniwersytetu im. Aleksandra Puszkina równolegle w dwóch językach: rosyjskim – jako *Непрерывное образование как условие развития профессиональных компетенций. Монография* pod nauč. ред. Н. А. Лобанова, Н. Мажейкене, В. Н. Скворцова, Санкт-Петербург 2013 [335 str., ISBN 978-5-8290-1271-7; 978-5-8290-1273-1 (рус.)] oraz angielskim – jako *Continuous education as a prerequisite of the development of professional competences. Monography*, ed by N.A. Lobanov, N. Mažeikienė, V.N. Skvortsov, Saint-Petersburg 2013 [280 str., ISBN 978-5-8290-1271-7; 978-5-8290-1275-5 (eng.)]. Tym samym publikacja dostępna jest w dwóch ważnych językach kongresowych, co warto podkreślić, gdyż fakt ten umożliwia szerszą recepcję ustaleń badawczych poszczególnych autorów oraz poprowadzonych przez nich na ich podstawie analiz i prób uogólnień. Swoistym gwarantem wysokiego poziomu merytorycznego przygotowanych tekstów są osoby recenzentów tomu – po jednym z każdego kraju. Po stronie rosyjskiej recenzentem projektu był bowiem prof. Siemion G. Wierszłowski, wybitny rosyjski andragog, o liczącym się także na świecie dorobku naukowym (por. np. Wierszłowski /red./ 1999). Po stronie litewskiej publikację zrecenzowała prof. V. Vaičiūnienė.

Na prezentowaną w niniejszym omówieniu monografię składa się 18 artykułów przygotowanych przez autorów z obu krajów. Wśród włączonych do publikacji szkiców znajdujemy 9 przygotowanych przez naukowców rosyjskich i 9 kolejnych autorstwa badaczy z Litwy. Widać zatem, że tom także od strony ilościowej ma naprawdę partnerski charakter; nie dominują w nim bowiem teksty jednej tylko nacji.

W publikacji zostało wydzielonych siedem części, obejmujących następujące zagadnienia:

1. Duchowo-moralne i psychologiczno-pedagogiczne podstawy kompetencji zawodowych w paradygmacie kształcenia ustawicznego (artykuły W.A. Mosołowa, A.M. Nowikowa, I.W. Wołowik).
2. Uniwersytety jako naukowe centra innowacji i kształcenia ustawicznego (W.N. Skworcow).
3. Konceptualne i paradygmatyczne aspekty kompetencji zawodowych w kontekście kształcenia ustawicznego (N. Macianskienė, T. J. Łomakina, G. Mažeikis, G. Gedvilienė & S. Karasevičiūtė).
4. Kształcenie w uczelniach prywatnych a szkolenie zawodowe w produkcji w systemie

ustawicznego kształcenia zawodowego (N.A. Łobanow & T.W. Prok, L.D. Tiuliczewa).

5. Kształcenie ustawiczne jako przedmiot i podmiot transformacji i modernizacji a odzwierciedlenie tych procesów w kompetencjach zawodowych (Z. Lydeka, A. Volungevičienė, W.I. Kluszkina & A.S. Miszczenko, M. Teresevičienė & A. Rutkienė, N. Maskaliūnienė & L. Kaminkienė).

6. Kształcenie ustawiczne jako przedmiot i podmiot badań naukowych (N. Mažeikienė & A. Dorelaitienė, J. Ruskus, V. Žydzīūnaitė & N. Pileičikienė).

7. Edukacja ustawiczna w sferze kultury i sztuki: funkcje tworzenia kompetencji zawodowych (M.B. Głotow).

Nie miejsce tu, aby omawiać szczegółowo zawartość merytoryczną całej monografii. Skupmy się zatem jedynie na kilku uwagach bardziej ogólnych. Otóż szczególnie interesujące dla nas jako obserwatorów z zewnątrz rosyjskiej i litewskiej przestrzeni edukacji dorosłych i dorobku andragogiki w obu krajach wydaje się – mimo różnych doświadczeń politycznych, społecznych, kulturowych Rosji i Litwy – powinowactwo zarówno kierunków samych poszukiwań badawczych dotyczących budowania kompetencji zawodowych, jak i sposobów formułowania uogólnień czy budowania teorii na temat ich roli w kształtowaniu *continuous education*. Z jednej strony jest to wyrazem tego, iż katalog wyzwań związanych z praktyką edukacji zawodowej dorosłych i rozwojem andragogiki (i pedagogiki pracy), jakie współcześnie stają przed społeczeństwami wszystkich krajów europejskich bywa podobny, determinując tym samym kierunki narodowych (w tym przypadku: rosyjskich i litewskich) prac badawczych i działań praktycznych w tytułowym dla omawianej monografii zakresie. Z drugiej zaś – wyraźnie pokazuje, że owe przenikania zarówno samych idei i koncepcji, jak i form organizacyjnych, które zasygnalizowaliśmy na wstępie, znajdują potwierdzenie także w środowiskach teoretyków i praktyków edukacji dorosłych na Litwie i w Rosji. A jest to tym bardziej interesujące, że podobne wrażenie można było odnieść, także analizując efekty bliźniaczego projektu naukowo-publikacyjnego pt. *Непрерывное образование как социальный факт*, zrealizowanego wspólnie przez Leningradzki Państwowy Uniwersytet im. A.S. Puszkina w Petersburgu oraz Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego w Kielcach w 2011 roku (Łobanow, Skvortsov 2011).

Gratulując zatem obu środowiskom naukowym Uniwersytetu im. Puszkina w Petersburgu i Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie nowej publikacji, oczekujemy, że nawiązana między tymi ośrodkami współpraca naukowa w obrębie andragogiki przyniesie wkrótce kolejne interesujące efekty w postaci wspólnych projektów badawczych i publikacyjnych.

Na marginesie warto dodać, że petersburska uczelnia, która omówioną tu rosyjsko-litewską publikację wydała (podobnie jak przed trzema laty podobną publikację rosyjsko-polską), wyrosła w ostatniej dekadzie na ważny ośrodek europejskiej myśli andragogicznej. Jest to niewątpliwie zasługa organizowanych tam corocznie od 2002 roku we współpracy z UNESCO i innymi podmiotami konferencji poświęconych edukacji dorosłych pod wspólnym hasłem: *Lifelong learning: continuous education for sustainable development* (por. np. Kula 2011: 313–316; Kula 2013: 421–424) i publikowanych następnie każdorazowo w formie rocznika pod tym samym tytułem szkiców powstałych

na bazie wygłaszanych w trakcie konferencji referatów (por. np. Maliszewski 2010: 410–412, Maliszewski 2011: 168–170).

Bibliografia

KULA, E., 2011. IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Kształcenie przez całe życie. Kształcenie ustawiczne dla trwałego rozwoju”: Sankt Petersburg 2–4 czerwca 2011. *Rocznik Andragogiczny*, 18, 313–316.

KULA, E., 2013. Sprawozdanie z XI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kształcenie przez całe życie. Edukacja ustawiczna dla zrównoważonego rozwoju: Sankt Petersburg 31 maja – 2 czerwca 2013 r. *Rocznik Andragogiczny*, 20, 421–424.

KULA, E., PEKOWSKA, M., 2012. Rola szkolnictwa wyższego w rozwoju kształcenia ustawicznego w Europie i w Polsce. *Rocznik Andragogiczny*, 19, 272–285.

LOBANOV, N.A., SKVORTSOV, V.N., eds., (LOBANOV, N.A, KULA E., PEKOWSKA M, arr.) 2011. *Continuous education as a social fact. Monograph*, Saint-Petersburg: Leningrad State University n.a. A.S. Pushkin & Jan Kochanowski University of Humanities and Natural Sciences in Kielce.

MALISZEWSKI, T., 2002. Folk High School–School for Life. On Traditions of Adult Education in the Context of Educational Needs of the Future. In: E. SAPIA-DREWNIAK, Z. JASIŃSKI, H. BEDNARCZYK, eds., *Adult Education at the Beginning of the 21st Century. Theoretical and Practical Contexts*. Opole-Radom-Bonn: Opole University, 144–153.

MALISZEWSKI, T., SOLARCZYK-SZWEC H., 2007. Wstęp. In: T. MALISZEWSKI, H. SOLARCZYK-SZWEC, eds., *Edukacja dorosłych w Europie: Wybrane aspekty komparatystyczne. (Edukacja Dorosłych, 54–57)*. Warszawa: Akademickie Towarzystwo Andragogiczne, 9–11.

MALISZEWSKI, T., 2010. „Lifelong Education” – Vol. 8, Saint Petersburg 2010: Rosyjski rocznik edukacji dorosłych. *Rocznik Andragogiczny*, 17, 410–412.

MALISZEWSKI, T., 2011. Непрерывное образование для устойчивого развития. Труды международного сотрудничества, под ред. Н.А. Лобанова и В.Н. Скворцова. „Образование через всю жизнь”, т. 7, Санкт-Петербург, 2009. *Edukacja Ustawiczna Dorosłych*, 73, 168–170.

WIERSZŁOWSKI, S. (ed.), 1999. *Edukacja dorosłych: realia, problemy, prognoza*. Warszawa: Akademickie Towarzystwo Andragogiczne.